

строена на використанні прикладів творчості І. Кочерги і Н. Кулиша.

Ключевые слова: смысловой континуум, школьники, искусство театра, творчество И. Кочерги и Н. Кулиша.

N.E.Myropolska, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of Laboratory of Aesthetic Education and Artistic Education of the Institute of Problems of Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, nataliamyropolska@gmail.com.

The effect of sense continuum as a mean of schoolchildren's attraction to the art of theatre

The article lights up the variant of methods of schoolchildren's attraction to the art of theatre. Now at school only one – sided learning of drama art has been proposed – as a retro-index. It reduces pupils' motivation to this kind of art.

We propose to study plays in Continuous (Progressive) Tense which means continuity, accents moments of life which are actual today. Continuum is an uninterrupted connotation which demonstrates non-formal layer of the play, ideas of which show different aspects according to definite time and area. In this case retro-index gradually will transfer to the index of active real schoolchildren's complicity to "gold fund" of the drama.

The author gives examples of such work with the plays of I.Kocherga "Yaroslav Mudryi" and M.Kulich "Myna Masaylo" and "Peoples' Malahiy". The accent has been done on the modern sounding of these plays, for example, love to Motherland, honoring the Law (I.Kocherga), on the problem of Ukrainization, non – educated officials, brainless believe to slogans (M.Kulich) etc.

The article shows the use of the given material in connection between the lessons of art and history, art and literature.

Elucidated for themselves the main phenomenon's of Ukrainian society the pupils will have a possibility to understand not only the peculiarities of spiritual surrounding of the years when the play had been written, but to conduct analogies with today's life. That's why the learning of drama plays "here – and – now" is very important for schoolchildren's world outlook and their feelings.

Keywords: sense continuum, schoolchildren, the art of theatre, creation of I.Kocherga and M.Kulich.

Стаття надійшла до редакції 18.09.2018 р.

DOI 10.32405/2308-8885-2018-4-34-39 УДК 37.015.31 : 72.012 (477.53)

Дружиніна Анна Вікторівна,

методист редакційно-видавничого відділу, Полтавський ОІППО
ім. М. В. Остроградського, м. Полтава, Україна, dryzhanna@gmail.com

ОЗНАЙОМЛЕННЯ СТАРШО-КЛАСНИКІВ З УКРАЇНСЬКИМ АРХІТЕКТУРНИМ МОДЕРНОМ (на прикладі Полтавського регіону)

У статті представлено дослідження українських національних ознак в архітектурі, зокрема стилевих особливостей українського архітектурного модерну в Полтавському регіоні, та методику ознайомлення старшокласників із цією темою впродовж двох навчальних годин. На першому уроці автор пропонує стислу інформацію і світлина пам'яток архітектури Полтавщини у формі віртуальної екскурсії, на другому – творчо-практичну роботу учнів зі створення з допомогою зображувального площинного конструктора власного проекту фасаду будинку в стилі українського архітектурного модерну з регіональними полтавськими особливостями.

Ключові слова: український архітектурний модерн, стилістичні українські національні ознаки, регіональний аспект, учень старшої школи, зображувальний площинний конструктор.

Архітектура – мистецтво створення (проекування й побудови) будинків, споруд та їхніх комплексів; самі споруди, – за визначенням Р. А. Шмига [7, с. 24]. Це штучне середовище, створене людиною, діяльність якої розгортається всередині або на фоні тих чи інших споруд та будинків.

Архітектура відображає соціальні інтереси суспільства, його філософію, ідеологію, світосприйняття навколишнього середовища. Упродовж століть в архітектурі України формувались своєрідні стилістичні українські національні ознаки (надалі УНО), що яскраво проявились в стилі українського архітектурного модерну (надалі УАМ) [3, с. 308–309].

Вивчення мистецтва у школі передбачає ознайомлення школярів з епохами, стилями, видами і жанрами в різних

видах мистецтва. Однак, на наш погляд, у старшій школі недостатньо представлена архітектура, її національні та регіональні особливості, зокрема такий стиль, як український архітектурний модерн – визначне явище в мистецькій історії України.

УАМ – один з українських оригінальних архітектурних стилів. Виник на початку ХХ століття. Існував і розвивався протягом майже сорока років – з 1903 по 1941 р.). В основі УАМ лежать народні традиції хатнього і церковного будівництва, досягнення української професійної архітектури. У формуванні цього стилю митці намагалися зберегти традиції українського зодчества, вносячи авторські інновації.

Зазначений стиль отримав назву завдяки дослідженням мистецтвознавця К. В. Широцького, який визначив УАМ

як «українізацію модерних стилів», згодом увів термін «український модерн в архітектурі», надалі – «український архітектурний модерн» – так і прийнято його сьогодні називати [4, с. 8–9]. Фундаментально дослідив будинки з рисами цього стилю науковець і архітектор В. В. Чепелик [8]. Цей стиль якнайповніше увібрав УНО в архітектурі України і розвинувся завдяки патріотичній громадянській позиції митців того часу. Сьогодні вкрай важливо ознайомлювати учнів з УАМ як унікальним «українським» стилем, адже це спонукатиме сучасну молодь пізнавати і досліджувати свій рідний край, пишатися досягненнями минулих поколінь українського народу, зберігати й розвивати національні традиції в майбутньому.

Метою даної статті є представлення власної методики (як однієї із можливих) ознайомлення учнів старшої школи з УНО в архітектурі та розкриття стилістичних особливостей УАМ на прикладі Полтавського регіону. Матеріал буде корисний учителям, які можуть за аналогом досліджувати з учнями УНО в архітектурі свого регіону.

Згідно з Наказом МОН України від 20.04.2018 р. № 408 «Про затвердження типової програми закладів загальної середньої освіти III ступеня» в освітній галузі «Мистецтво» укладено навчальний план для 10–11 класів закладів загальної середньої освіти на 2018/2019 навчальні роки, де зазначено, що для рівня стандарт виділяється 3 години на тиждень у 10 або 11 класі (або 1,5 години на тиждень у 10–11 класах в кожному навчальному році) для експериментально інтегрованого курсу та звичайного в рамках вибірково-обов'язкового предмета, а також для профільного рівня – 6 годин на тиждень і для 10, і для 11 класу [5]. Кожний освітній заклад на основі освітньої програми укладає робочий навчальний план, де конкретизується варіативний складник, що і дозволяє виокремити регіональний компонент, зміст якого вчитель може наповнити самостійно. Пропонуємо варіант ознайомлення учнів з регіональними стилістичними особливостями архітектури як мистецького досягнення українського народу на прикладі будинків у стилі УАМ – в на-

шому дослідженні на прикладі Полтавського регіону. Зазначимо, що учитель може використовувати запропоновані матеріали на власний розсуд.

Матеріал розрахований на дві урочні години: одна передбачає подання нового матеріалу у вигляді віртуальної екскурсії з оглядом будинків і споруд Полтавського регіону, виконаних в стилі УАМ, друга – творчо-практичну роботу учнів.

Під час віртуальної тематичної екскурсії екскурсоводом виступатиме педагог – він же формує і мапу подорожі, окреслюючи контури сучасної Полтавської області (рис 1).

Для візуального оформлення подорожі доцільно використовувати мультимедійну презентацію, ілюстративний матеріал (фотографії, ілюстрації з книг та Інтернету тощо), застосовувати Google Maps для кращого сприйняття об'єктів (збережених). Вчитель-екскурсовод ознайомить учнів з будівлями стилю УАМ Полтавського регіону, надасть інформаційну довідку про них, наголосить на стилістичних особливостях, в діалозі зі старшокласниками спонукатиме порівняти стилістику цих споруд зі стилістикою національного народного будівництва (хатнього та храмового), зверне увагу учнів на регіональні особливості стилю. Під час віртуальної екскурсії передбачено також вивчення загального теоретичного матеріалу з теми.

Опис екскурсії. Полтавщина має особливі заслуги у формуванні української культури, великий внесок полтавчан і в мистецтві архітектури. Період активних пошуків й експериментів із впровадження в практику проектування національної стилістики припав на добу модерну. У спорудах того часу якнайповніше поєдналися українські національні традиції народної архітектури та декоративно-ужиткового мистецтва.

Найбільш вагомим втіленням такого феномену в архітектурі України, зокрема Полтавщини, прийнято вважати **Будинок Полтавського губерньського земства** (нині Полтавський краєзнавчий музей імені Василя Кричевського). Він і став першим об'єктом нашої екскурсії (рис. 2). Будинок розташований по вул. Конституції, 2 у Полтаві. Він зве-

дений за проектом В. Г. Кричевського в 1903–1908 рр. Сьогодні ця споруда є об'єктом культурної спадщини України національного значення. Це великий адміністративний будинок на 3,5 поверхи. Його фасад має симетричну композицію, що складається із 7 об'ємно-просторових форм, центральна з яких підкреслена двома об'ємно-просторовими формами, які увінчуються баштами з наметами та шпилями. Завершує будинок високий дах із заломами – в ньому розміщена гарна об'ємно-просторова композиція, декоративно-орнаментальна архітектурна пластика, виразний кольоровий декор. Архітектурну пластику стін становлять різні за формами прорізи вікон, ніші, входи трапецієподібної та прямокутної форм, кручені колонки, карниз, облямівки під вікнами та над ними. Важливими деталями є тяга, що проходить по цоколю, та чітко окреслена облямівка входу. Кронштейни у виступаючій частині будинку підтримують карнизну плиту великого виносу і мають форму

Рис. 1. Мапа віртуальної подорожі до будинків і споруд, зведених у стилі УАМ на Полтавщині

Рис. 2. Будинок Полтавського губерньського земства. Перспектива. Фото невідомого автора. 2017 р.

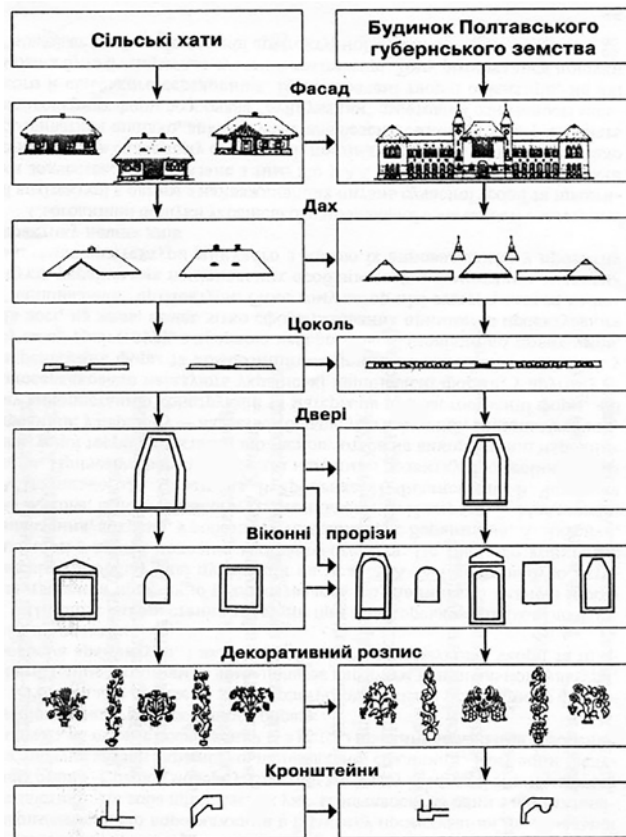

Рис. 3. Порівняльний аналіз народної архітектури та будинку Полтавського земства

«коників», під якими по стіні простягається фриз, складений з різноманітних за формою розеток, що чергуються зі стилізованими вазами. В декорі використано орнаментальний мотив «дерево життя», герби повітових міст Полтавської губернії з написами українською мовою. Фасад будинку облицьовано світло-жовтою, золотаво-вохристою керамічною плиткою, яка гарно контрастує з червоно-зеленим дахом, виконаним з черепиці, та темним кам'яним цоколем.

У стилістиці будинку простежуються архітектурні форми та елементи, взяті з традиційного хатнього житла. Це форма даху – високого із заломом, форма віконних та дверних прорізів – шестикутна та прямокутна, кронштейни у вигляді «коників», декоративний орнаментальний розпис [6, с. 69–70].

Пропонуємо **обговорення**, в якому учні порівнюватимуть будинки, виконані в стилі УАМ, і хати, зведені у традиціях народного будівництва. Для цього радимо використати схему, де доступно та зрозуміло представлений матеріал (рис. 3).

Другим об'єктом екскурсії є **каплиця**, побудована на честь зустрічі представників Полтавської губернії з російським імператором Миколою II під час урочистостей 26 червня 1909 р. з нагоди 200-річчя Полтавської битви (нині каплиця Святого великомученика Юрія Переможця) (рис. 4). Каплиця розташована по вул. Зіньківський, 16 у Полтаві. Збудована

в 1911–1914 рр. за проектом І. А. Кальбуса і є пам'яткою архітектури місцевого значення. Зовні споруда являє собою башту на двоступінчастому гранітному стилобаті, увінчану чотирма п'ятикутними фронтонами та наметовим із заломом дахом з маленькою шоломоподібною главкою з ажурним хрестом (Примітка: фронтон – передня сторона, чоло – звичайно трикутне завершення фасаду будівлі, портика, колонади, що з боків обмежене двома схилами даху й карнизом при основі). Прорізи віконні та дверні мають шестикутну форму. Стіни були облицьовані керамічною кольоровою плиткою, складеною подібно до плахти у шаховому порядку, в певних місцях були зображені рослинні композиції «вазон». Двері входу дерев'яні, прикрашені різьбленням рослинного орнаменту. Рожевий колір граніту основи споруди, барвисті керамічні плитки й майолікові орнаменти та золочений дах створювали колоритний образ будинку [4, с. 90–91].

Аналізуючи стилістику будинку, можна говорити про те, що зодчий використав елементи народної архітектури: форму даху – наметового із заломом, шоломоподібною главки, віконних та дверних прорізів – шестикутної форми, декоративної орнаментики у вигляді «плахти» та «дерев життя» [2, с. 69–70].

Третім об'єктом подорожі став **будинок земської лікарні** в м. Лубнах Полтавської області – нині дитяча поліклініка (рис. 5).

Будівля лікарні розташована по вул. Л. Толстого, 16/27. Збудована в 1913–1915 рр. за проектом архітектора Д. М. Дяченка. Будинок є пам'яткою архітектури місцевого значення. Він одноповерховий, фасади увінчані двома бароковими фронтонами, входи прикрашені ґанками, над центральним входом височіє башта з триярусним дахом із залами. Дах будинку високий скатний, має слухові вікна. Віконні отвори мають форму прямокутну, трохи заокруглену, дверні – шестикутну. Будинок потинькований та побілений, що дуже пасує до блакитно-зеленуватого даху. Увінчують вікна майолікові вставки з композиціями «дерево життя», на порталі було розташовано Шевченківське гасло [8, с. 112–113].

Як бачимо, в архітектурі земської лікарні зодчий використав традиції української народної архітектури – високий скатний дах, башта, шестикутна та прямокутна форма віконних та дверних прорізів, ґанки, а також – українського декоративно-ужиткового мистецтва – про це свідчить декоративна орнаментика за мотивами «дерево життя» та традиції бароко – фронти.

Четвертим об'єктом є **будинок робітничого клубу І. Котлова** в м. Кременчуці Полтавської області – нині Палац культури імені Івана Котлова (рис. 6).

Будинок спроектований архітектором Ф. М. Мазуленком і збудований у 1925–1927 рр. Цей будинок є об'єктом культурної спадщини України національного значення. Клуб має два поверхи, центральну частину виділяє виступаюча вперед об'ємна частина, в якій і розташовано вхід. Його утоплено в шестикутну глибоку нішу, в ній вміщено лоджію другого поверху. Увінчана ця частина будинку по центру трикутним фронтоном, а по боках – баштами з наметами та шпильми. На фасаді споруда має трикутні декоративні облямівки, які

виділяються також декоративними маленькими баштами з наметами. На фасадах архітектор розташував прямокутної та трапецієподібної форми віконні прорізи і трапецієподібні ніші та облямівки вікон. Будинок покриває скатний високий дах. Фасади потиньковані, нижня частина виділена рустовкою – таке оздоблення було притаманне архітектурі класицизму. В оформленні віконних отворів першого поверху зодчий використав ліпнину у вигляді орнаментів за мотивами «дерево життя», а також прикрасив вікна другого поверху, імітуючи українську вишивку хрестом.

При створенні стилістики будинку автор застосовував традиційні форми українського народного житла – високий скатний дах, башти, вікна прямо-

Рис. 4. Каплиця Святого великомученика Юрія Переможця. Фото Д. Витченко. 2013 р.

Рис. 5. Будинок земської лікарні в Лубнах. Перспектива. Фото А. Дружиніної. 2004 р.

Рис. 6. Робітничий клуб І. Котлова, м. Кременчук. Фото невідомого автора. 2011 р.

Рис. 7. Однокомплектна сільська земська школа у с. Западинці. Перспектива. Фото А. Дружиніної. 2004 р.

кутної та шестикутної форми, а також орнаментику у вигляді «дерева життя» та «вишивки хрестом», що характерне для декоративно-ужиткового мистецтва.

П'ятим об'єктом є **однокомплектна сільська земська школа** у с. Западинці Лохвицького району Полтавської області (взята за яскравий приклад однокомплектної школи, побудованої за типовим проектом художника О. Г. Сластіона) (рис. 7).

О. Г. Сластіоном було розроблено чотири типових проекти для Полтавської губернії, це були одно-, дво-, три-, чотирикомплектні земські школи [1]. Як вважає мистецтвознавець В. М. Ханко, по Полтавській губернії упродовж 1901–1916 рр. було збудовано близько 140 таких шкіл. На жаль, донедавна їх не вважали національним надбанням та культурною цінністю, і багато з них зруйновані, а ті що залишились, зазнали суттєвих змін і втратили первісний вигляд. І тільки у червні 2018 року земські школи були взяті під місцеву охорону й отримали статус пам'яток місцевого значення.

Земська школа у с. Западинці побудована в 1913–1914 рр. Вона мала

один поверх, який покривав високий скатний дах із заломом. Дах був сильно винесений, тим самим сформував опасання (*опасання* – суцільна крита галерея навколо будівлі у давній українській архітектурі). У споруді виділялася башта, побудована в два поверхи, яку увінчував намет із заломом та шпилем, що символізував школу як храм знань. Будинок мав великі віконні отвори та дверний прохід шестикутної форми, обабіч якого розташовані різьблені кручені колонки. Прикрасив споруду О. Г. Сластіон специфічним цегляним орнаментом за мотивами полтавських вишиванок хрестом – вдало використав його на фризях, між віконним простором на стіні та піддашком на другому поверсі башти. Основні елементи цегляних орнаментів – «хрести», «квіти».

В архітектурі земської школи у с. Западинці, як і в усіх інших типових проєктах шкіл, художник запозичив форми з народної архітектури. Це високі двоярусні дахи з заламами та великим виносом, башти, трапецієподібної форми – віконні та дверні прорізи. Використано традиції полтавських вишиванок хрестом, мотиви («хрести», «квіти»). На жаль, цю земську школу було спалено вандалами у 2011 р. [1].

Наприкінці екскурсії разом із учнями встановлюємо **стилістичні ознаки форм** цих будинків та споруд. Виділяємо такі: дах – високий звичайний та двоярусний; башти – з наметами в два яруси та три, а також з шоломоподібною главою; фронтони – трикутні, полігональні, барокові; вікна – прямокутні, шестикутні, двері – прямокутні, шестикутні, ніші – прямокутні, шестикутні; колона – віта; кронштейни – конником, балкою; шпилі – рипіди, хрести; декор – «дерево життя», «вишиванка хрестом», місцева геральдика, написи українською мовою.

Вчитель на другу годину уроку пропонує учням скористатися зображувальним площинним конструктором стилю УАМ з регіональними ознаками. В нашому випадку їх буде десять. 1. Дах; 2. Башти; 3. Фронтони; 4. Вікна; 5. Двері; 6. Ніші; 7. Колонна; 8. Кронштейни; 9. Шпилі 10. Декор (рис. 8).

Хочемо зазначити, що даний конструктор, можливо не в усьому доскона-

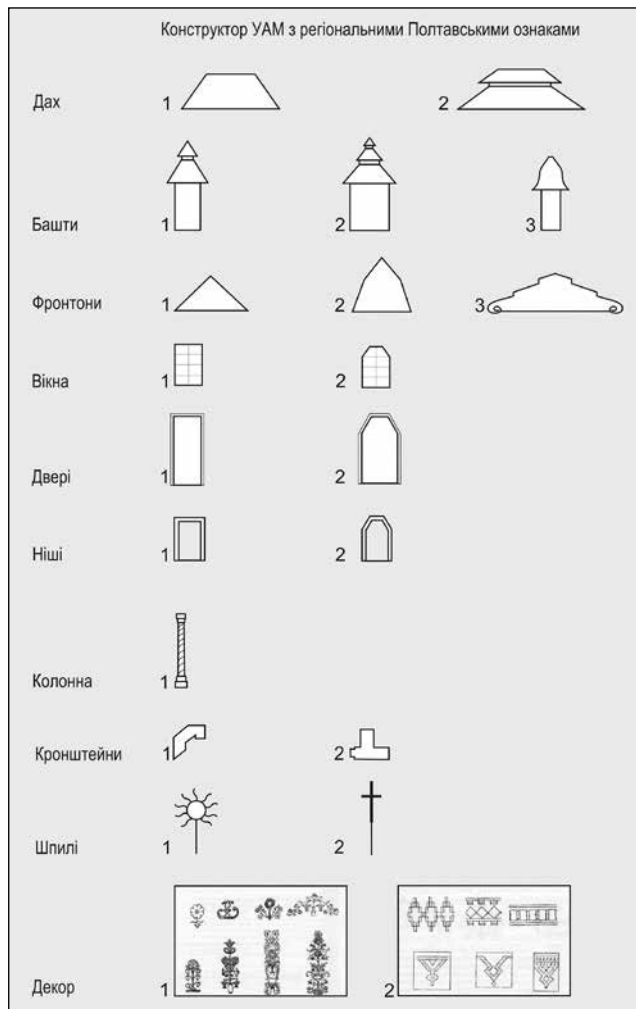

Рис. 8. Конструктор стилю УАМ з регіональними полтавськими ознаками

лий, застосовується як педагогічний інструмент для кращого закріплення матеріалу учнями (кожному учневі видається аркуш із роздрукованою конструктором).

Учням пропонується завдання: скласти фасад свого уявного будинку в стилі УАМ з регіональними особливостями з допомогою даного конструктора або виконати це завдання, використовуючи тільки окремі елементи конструктора, домальовуючи фасад будинку на свій смак, а потім розфарбувати (олівцями, фарбами, гелевими ручками тощо) та прикрасити його орнаментикою. Також вчитель може запропонувати, використовуючи конструктор, побудувати свій фасад вже на існуючих контурах певних будинків у стилі УАМ з регіональними особливостями (рис. 9).

По закінченню виконання завдання вчитель пропонує обговорити учнівські роботи та зробити виставку.

Таким чином, ознайомлення учнів зі стилістичними українськими національними ознаками на прикладі українського архітектурного модерну свого регіону (у даній статті –

Полтавщини) є актуальним для підйому національної свідомості. Наголосимо, що в архітектурі інших регіонів України можуть бути свої особливості. Їх розкриття учням потребує від вчителя ознайомлення з сучасними науковими дослідженнями (мистецтвознавчими, культурологічними тощо) та, окрім засвоєння теоретичних відомостей, запровадження практичної роботи учнів із створення своїх проєктів, виробів та ін.

Вважаємо за потрібне вивчати особливості мистецтва різних регіонів України задля більш глибокого розуміння національних культурних особливостей, що складатиме предмет наступних досліджень, присвячених цим особливостям, та методам ознайомлення з ними учнів різних класів на уроках мистецтва.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Власенко А. Земські школи Опанаса Сластіона. – Київ, 2016. – 152 с. : 351 іл.
2. Дружиніна А. В. Національні ознаки в українській архітектурі початку ХХ ст. (на прикладі споруди Полтавського земства) / А. В. Дружиніна // Українська академія мистецтв : зб. наук. пр. – Київ : ТОВ «ДІА», 2003. – № 10. – С. 64–67.
3. Дружиніна А. В. Роль соціального аспекту в архітектурі з українськими національними ознаками / А. В. Дружиніна // Наука і вища освіта: тези доповідей XXIII Міжнар. наук. конф. студентів і молодих учених, м. Запоріжжя, 23 квітня 2015 р. – Запоріжжя : КПУ, 2015. – С. 308–309.
4. Дружиніна А. В. Українські знаки-символи в оформленні фасадів житлових та громадських будинків XVII–XX ст. / А. В. Дружиніна // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв. Мистецтвознавство, архітектура. Спец. Вип. «Дизайн-освіта 2005: тенденції розвитку та інтеграція в європейський освітній простір». Частина І. – Харків : ХДАДМ, 2005. – № 1 – С. 174–186.
5. Лист МОН від 03.07.2018 № 1/9-415 «Щодо вивчення у закладах загальної середньої освіти навчальних предметів у 2018/2019 навчальному році». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/61466/. 03.07.2018
6. Полтавщина : Енцикл. довід. / За ред. А. В. Кудрицького. – К. : УЕ, 1992. – 1024 с. : іл. (в опр.) : 30000 пр.
7. Термінологічний словник-довідник з будівництва та архітектури / Р. А. Шмиг, В. М. Боярчук, І. М. Добрянський, В. М. Барабаш; за заг. ред. Р. А. Шмига. – Львів, 2010. – 222 с.
8. Чепелик В. В. Український архітектурний модерн / упорядник З. В. Мойсеєнко-Чепелик. – Київ : КНУБА. 2000. – 378 с.

Дружиніна А. В., методист редакционно-издательского отдела, Полтавский ОИППО им. М. В. Остроградского, г. Полтава, Украина, Dryzhanna@gmail.com

Ознакомление старшеклассников с украинским архитектурным модерном (на примере Полтавского региона)

В статье представлено исследование украинских национальных черт в архитектуре, в частности стилизованных особенностей украинского архитектурного модерна в Полтавском регионе, и методику ознакомления старшеклассников с этой темой в течение двух учебных часов. На первом уроке автор предлагает краткую информацию и фотографии памятников архитектуры Полтавщины в форме виртуальной экскурсии, на втором – практическую работу по созданию учащимися с помощью изобразительного плоскостного конструктора собственного проекта фасада дома в стиле украинского архитектурного модерна с региональными полтавскими особенностями.

Ключевые слова: украинский архитектурный модерн, стилистические украинские национальные признаки, региональный аспект, ученик старшей школы, изобразительный плоскостной конструктор.

Dryzhynina A.V., Methodologist of the Editorial and Publishing Department, Poltava Regional Institute of Postgraduate Education named after M.V. Ostrogradskyi, Poltava, Ukraine, Dryzhanna@gmail.com

Introducing of senior students with the Ukrainian architectural modern (by the example of the Poltava region)

The article is devoted to the aspect of study of Ukrainian national symbols in architecture at Art lessons. The author offers the example of stylistic features of architectural modern Ukrainian in the Poltava region in order to introduce senior schoolchildren with it. The author presents the photos of monuments of Poltava architecture, built in the style of the Ukrainian architectural modern and gives brief information about them.

The teaching material is divided into two initial hours, presented by different forms of work. One hour involves student's virtual tours of houses and buildings of Poltava region, as well as their analysis and the establishment of senior schoolchildren stylistic features form of buildings and constructions, namely roofs, towers, gables, windows, doors, niches, columns, brackets, spires, decoration. The author uses method of comparing the stylistic architectural features of Ukrainian architectural modern and hut, built in the traditions of national construction. The second hour is used to create the own facade of building in the style of the Ukrainian architectural modern with regional Poltava features by the students with the help of a graphic plane designer.

Keywords: *Ukrainian architectural modern, stylistic Ukrainian national symbols, regional aspect, senior schoolchildren, figurative plane designer.*

Стаття надійшла до редакції 15.09.2018 р.

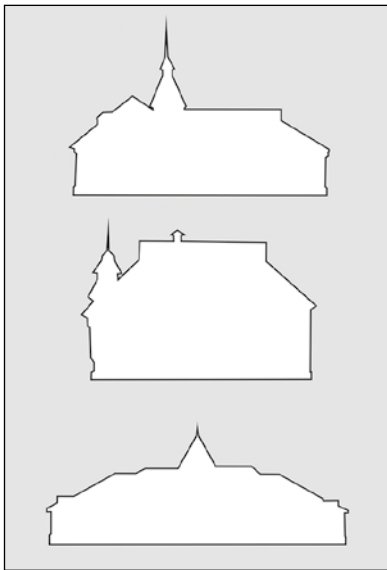

Рис. 9. Контури збудованих будинків у стилі УАМ з регіональними особливостями Полтавщини

DOI 10.32405/2308-8885-2018-4-39-43 УДК 378.147.7 : [094 : 37.09.64]

Лемешко Людмила Юрївна,

викладач вищої категорії мистецьких дисциплін, Білоцерківський коледж сервісу та дизайну, м. Біла Церква, Київська обл., Україна, lud.lemeshko40@gmail.com

ЕЛЕКТРОННІ ПІДРУЧНИКИ В ОПАНУВАННІ МИСТЕЦЬКИХ ДИСЦИПЛІН СТУДЕНТАМИ

У статті наголошено на необхідності розробки й використання електронних підручників у навчальному процесі коледжів як закладів вищої освіти під час вивчення дисциплін мистецького напрямку (рисунок, живопис, кольорознавство, основні композиції). На прикладі розробленого авторського електронного підручника «Пейзажний живопис», адаптованого в роботі зі студентами спеціальностей «Перукарське мистецтво та декоративна косметика» й «Моделювання та конструювання промислових виробів» Білоцерківського коледжу сервісу та дизайну представлено методичні рекомендації та завдання студентам з опрацювання структурних розділів електронного підручника, які презентують власний педагогічний досвід автора.

Ключові слова: *електронний підручник, студенти, дисципліни мистецького напрямку, система підготовки студентів.*

Одним із основних завдань державної політики в Україні викокремлюється підняття ролі вищої освіти в підготовці майбутніх професіоналів як важливого чинника прогресивного розвитку української економіки й суспільства в цілому. Саме тому актуальності набуває використання новітніх інформаційних технологій у системі підготовки майбутніх фахівців з використанням таких засобів навчання, як електронні підручники, програмно-методичні комплекси та ін.

Дослідження із розробки та впровадження інформаційних технологій в освітній галузі здійснюються в наукових центрах та навчальних закладах зарубіжних країн та України. Одним із напрямів є розробка й оптимізація використання в навчальному про-

цесі різних освітніх ланок електронних навчальних посібників (О. Корбут, А. Велієва, І. Кузбіт, В. Лапінський, Л. Карташова та ін.), що охоплює переважно дисципліни «технічної» та «комп'ютерної» спрямованості. У мистецькій галузі дану проблему досліджує Л. Кондратова; застосовування педагогічних програмних засобів на уроках мистецького циклу в школі розкриває О. Гумінська. Однак поза увагою авторів залишаються аспекти розробки електронних посібників для опанування студентами коледжів дисциплін мистецького спрямування та використання їх у самоосвітній діяльності, що й складає **мету даної статті**.

У Білоцерківському коледжі сервісу та дизайну підготовка фахівців зі спеціальностей «Перукарське мис-